

Klimaatsslimme boomsoorten

Vergroten kennis en beschikbaarheid 'klimaatsslimme' boomsoorten en herkomsten

Casper de Groot & Joyce Penninkhof, september/oktober 2022

Klimaatenvelop

- Klimaatakkoord 2019
 - Vergroten CO₂-vastlegging in bos en natuur in 2030
- Teruglopende bijgroei NL bos
 - MFV: 7,5 m³/ha/jr
 - NBI-6: 7,2 m³/ha/jr
 - NBI-7: 6,6 m³/ha/jr

Vergroten kennis en beschikbaarheid 'klimaatslimme' boomsoorten

- Projectonderdelen:
 1. Gangbare boomsoorten
 - Droogtetolerantie en productiviteit herkomsten
 2. Nieuwe en minder gebruikte boomsoorten
 - Monitoring proefvelden zwarte noot en walnoot
 - Factsheets nieuwe en minder gebruikte boomsoorten (10)
 - Aanplant bij beschikbaarheid plantmateriaal van deze soorten

DE NATUUR PAST
ZICH AAN

(K)

Wanneer nieuwe soorten en herkomsten introduceren?

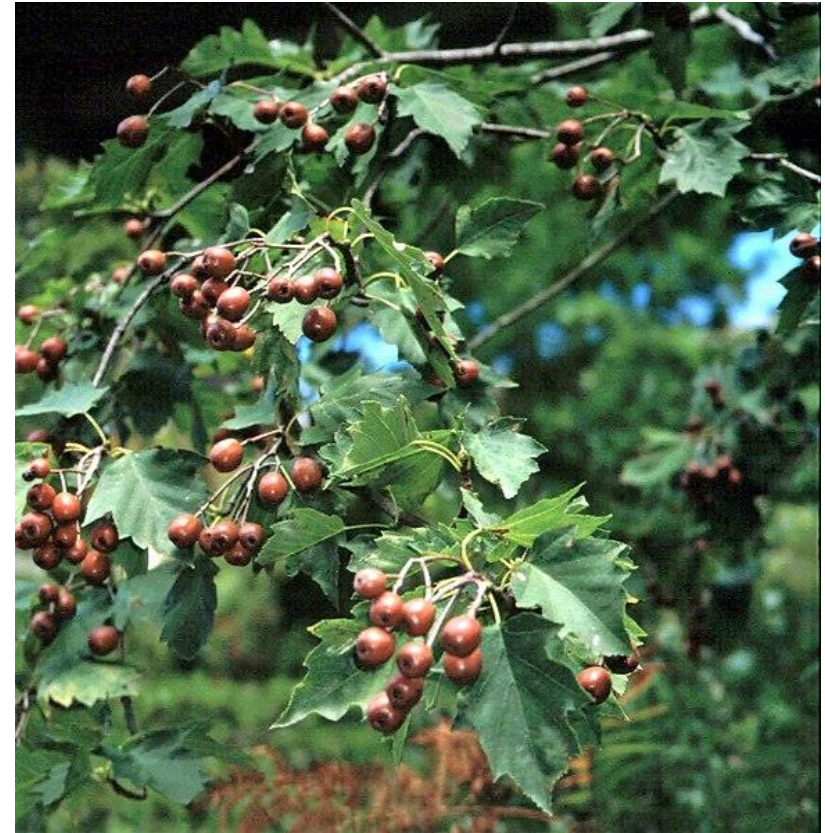
- Voldoende mengboomsoorten?
- Robuuste boomsoortensamenstelling?
 - Klimaatverandering
 - Stikstofdepositie
- Voldoende mogelijkheden t.a.v. beheerdoelstellingen?
- Veelzijdige bosverjonging?

Aandachtspunten - 1

Continue bosverjonging

Biodiversiteit en herkomst

Aandachtpunten - 2

*Let op: ligt het in of
naast N2000-gebied?*

*Afhankelijk van
beheerdoelstellingen*

*Oude boskernen,
cultuurhistorische bossen*

Stappenplan

Behoud
bosklimaat

Gebruik kansen in 2^e
boomlaag en
struiklaag

Stimuleer verjonging

Plant soorten die niet
vanzelf kunnen komen ter
versterking

Factsheets

- Literatuurstudie en ervaringen

- Ook buitenlandse praktijkproeven en factsheets (bijv. Artensteckbriefe)

Factsheets – welke info?

- Groeiplaats
- Eigenschappen klimaatadaptatie
- Bijdrage aan klimaatadaptatie
- Bijdrage aan biodiversiteit
- Aanplant en herkomstkeuze
- Groei en beheer
- Risico's en bedreigingen

Klimaatslim bosbeheer

- Hydrologische (herstel)maatregelen
- Kleinschalig bosbeheer
- Vergroten genetische diversiteit
- Jeugdverzorging
- Inbrengen boomsoorten

Nieuwe boomsoorten, niet DE oplossing voor alle problemen

Selectie soorten klimaatenvelop

1. Inheems => Europees => buiten Europa
2. Eigenschappen, zoals:
 - Droogtetolerantie
 - Eigenschappen van het strooisel
 - Ecologisch waarde
 - Houteigenschappen
3. Analyse potentiële invasiviteit

Selectie soorten klimaatenvelop

Abies alba – gewone zilverspar
Acer campestre – veldesdoorn
Castanea sativa – tamme kastanje
Cedrus atlantica – Atlasceder
Corylus colurna – boomhazelaar
Juglans regia – walnoot/okkernoot
Platanus orientalis – Oosterse plataan
Populus tremula – ratelpopulier
Sequoia sempervirens – kustmammoetboom
Sorbus torminalis – elsbes

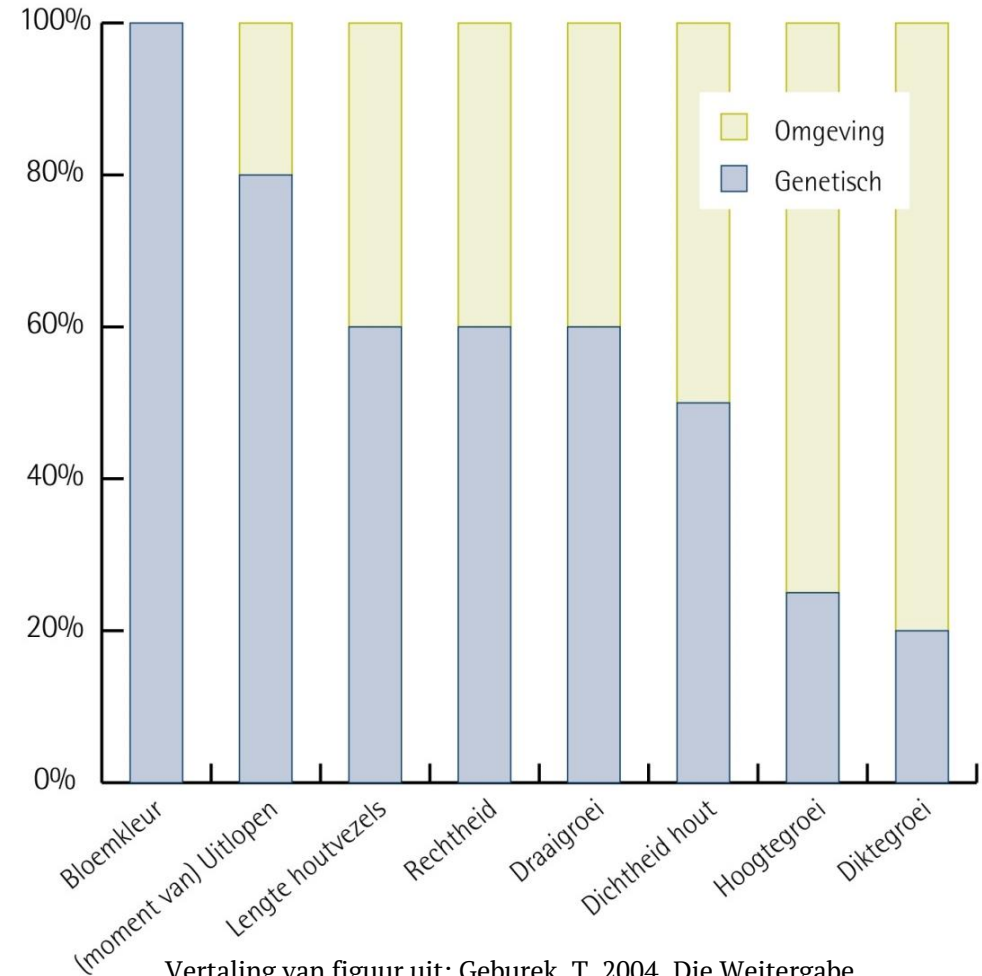
LIFE CLIMATE FOREST

- Demonstratieproject
- Werken aan robuuste en veerkrachtige bossen
- Onderdeel nieuwe en minder gebruikte boomsoorten:
 - Groslijst 40 boomsoorten
 - Selectiecriteria en analyse op potentiële invasiviteit
 - Naar 25 boomsoorten

Herkomst uitgangsmateriaal

- Herkomst deels bepalend voor eigenschappen en kwaliteit

Vertaling van figuur uit: Geburek, T. 2004. Die Weitergabe genetischer Information - eine wichtige Komponente bei der Waldverjüngung. *BFW Praxisinformation*. Nr. 4, pag. 18-20.

Herkomst uitgangsmateriaal

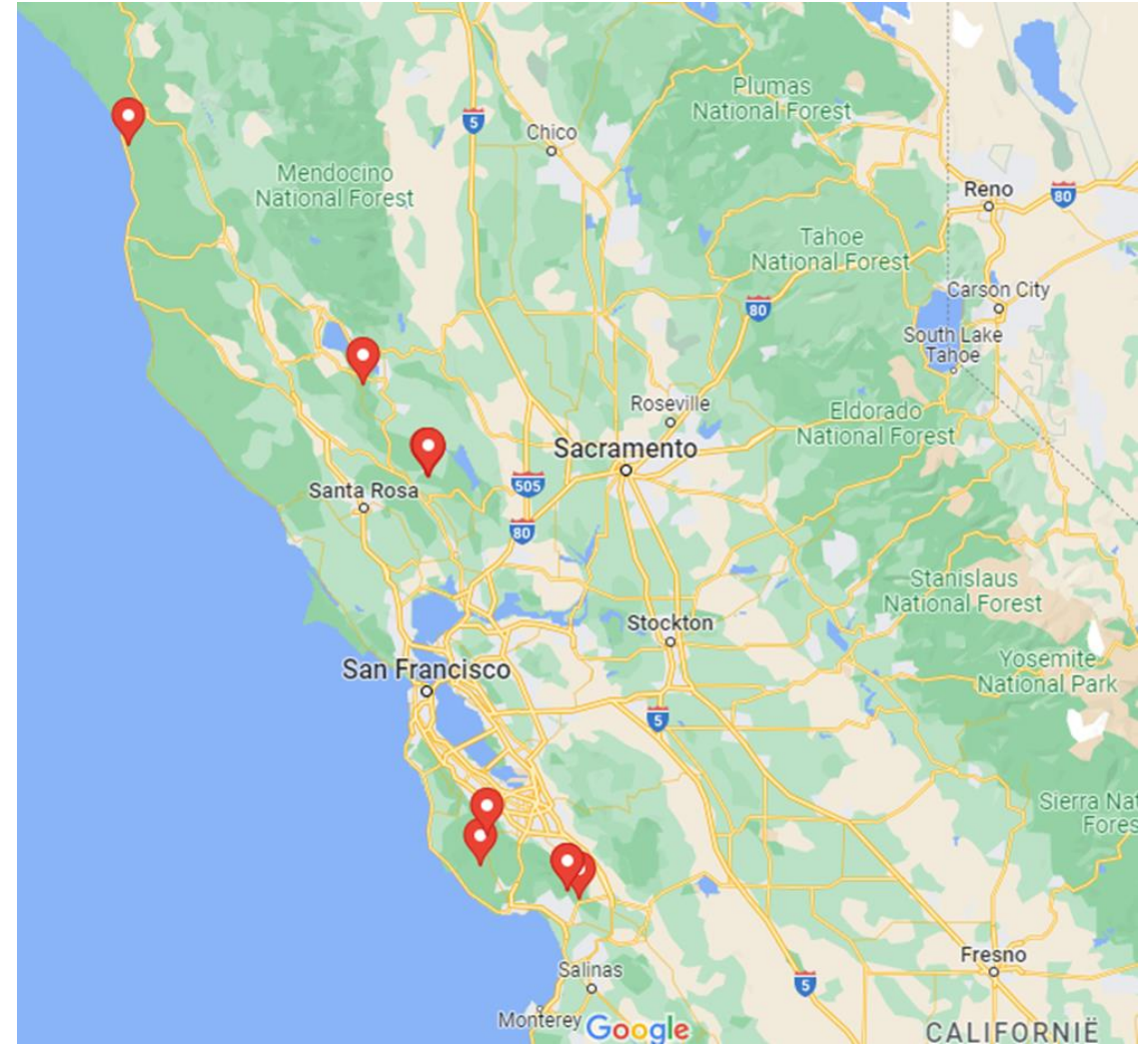
- Gebruik de rassenlijst bomen: www.rassenlijstbomen.nl
- FSC eis 52b
 - Motivatie
 - Risicobeoordeling
- Boomsoort niet op de NL rassenlijst?
 - Check België, Duitsland
- Plant alleen bomen met bekende herkomst!

Baumart	Herkunft	Kategorie	Ausgangsmaterial	Hoheitlich zust.	Registernummer	Aktion
Hainbuche	80601	Ausgewählt	Erntebestand	Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt, Natur und Digitalisierung	01 1 80601 006 2	① ⊕
Hainbuche	80601	Ausgewählt	Erntebestand	Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt, Natur und Digitalisierung	01 1 80601 005 2	① ⊕
Hainbuche	80601	Ausgewählt	Erntebestand	Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt, Natur und Digitalisierung	01 1 80601 010 2	① ⊕
Hainbuche	80601	Ausgewählt	Erntebestand	Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt, Natur und Digitalisierung	01 1 80601 009 2	① ⊕

Herkomst uitgangsmateriaal

Factsheet *Sequoia sempervirens* –
Kustmammoetboom/Kustsequoia

Kwaliteit plantmateriaal

Plantmateriaal

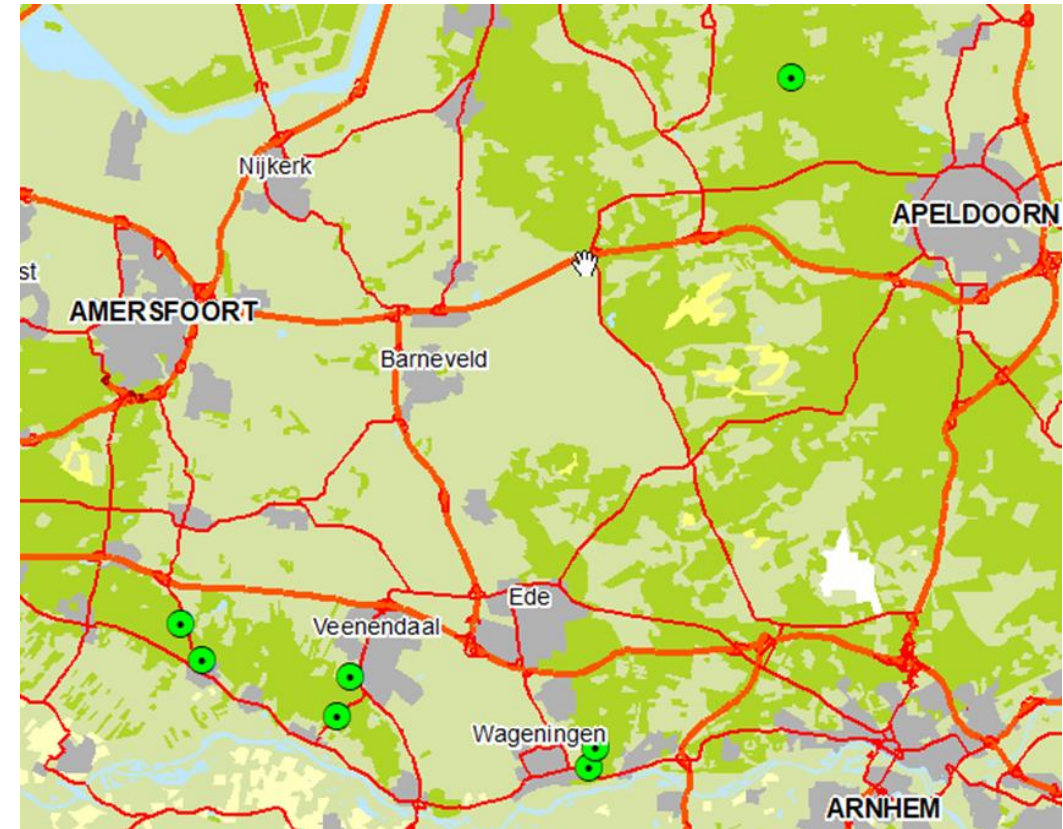

Proefvelden boomsoorten en herkomsten

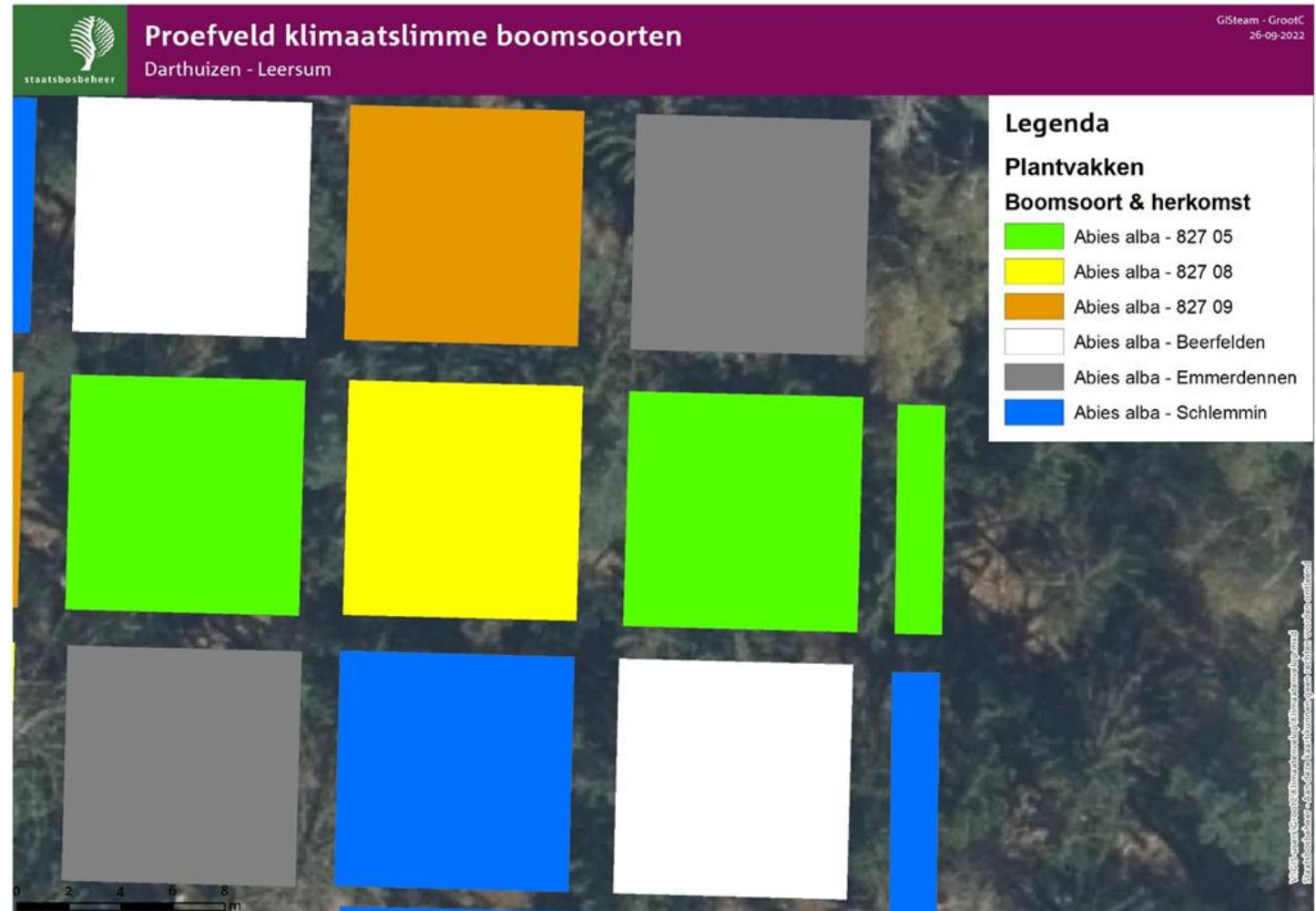
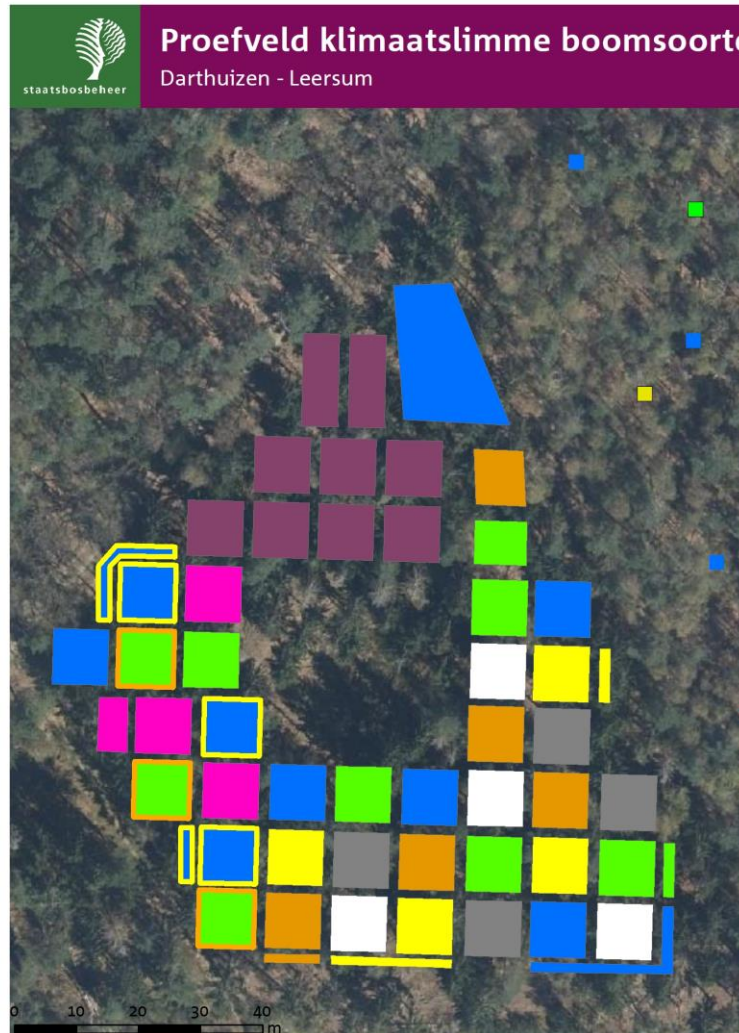
- *Sorbus torminalis* (4 herkomsten)
- *Castanea sativa* (3 herkomsten)
- *Abies alba* (6 herkomsten)
- *Cedrus atlantica* (3 herkomsten)
- *Sequoia sempervirens* (5 herkomsten)
- *Abies bornmuelleriana* (2 herkomsten)
- *Abies nordmanniana* (1 herkomst)

Aanplant boomsoorten en herkomsten

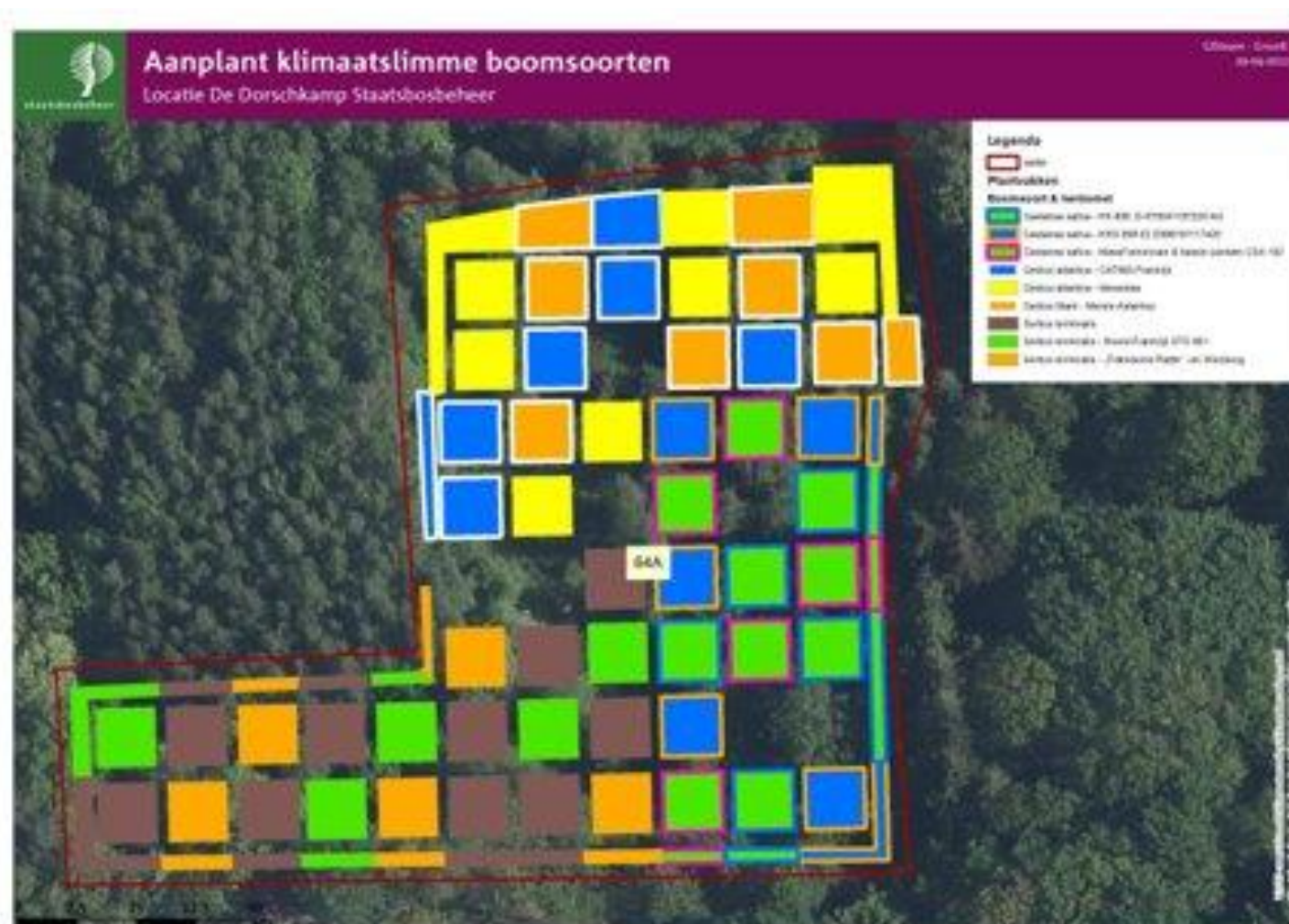
- Proefvelden:
 - Landgoed Prattenburg
 - Staatsbosbeheer Leersum
 - Staatsbosbeheer De Dorschkamp
 - Kroondomein
- Groepsgewijs
 - Lombokbos Leersum
 - Landgoed De Dorskamp

Proefvelden boomsoorten en herkomsten

Locatie De Dorschkamp

Samenvatting

- Zorgvuldig afwegen nut en noodzaak
- Analyse groeiplaats, menging, bosstructuur en doelstellingen
- Europees => niet Europees
- Als je ermee aan de slag gaat, kleinschalig
- Gegevens vastleggen t.b.v. monitoring!!
- Aanmelden boomsoortenportaal
(<https://www.boomsoortenportaal.nl/>)